

OCENA JAKOŚCI WÓD

Jan R. Dojlido: Chemia wód powierzchniowych. Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko, Białystok 1995, ss. 342, ISBN 83-85792-22-8.

Jest to kolejna edycja podręcznika akademickiego *Chemia Wody* tego samego Autora, wydanego przez Arkady w 1987 roku, który szybko zniknął z półek księgarskich, zyskując uznanie zarówno studentów jak i wykładowców wyższych uczelni, zwłaszcza technicznych. W roku 1993 książka ta – przy udziale dr. Geralda A. Besta ze Szkocji jako współautora – została wydana w języku angielskim pt. *Chemistry of Water and Water Pollution* w wydawnictwie Ellis Horwood w Anglii. Obecne wydanie książki zostało zmienione i uzupełnione najnowszą wiedzą o chemizmie wód powierzchniowych. Treść książki została podzielona na sześć rozdziałów:

Rozdział *Procesy fizyczno-chemiczne w wodach* dobrze wprowadza Czytelnika w dalszą treść książki, a szczególnie jego podrozdział, dotyczący podstawowych fizyczno-chemicznych właściwości wody.

Rozdział *Substancje nieorganiczne w wodach* należy uznać za jeden z dwóch podstawowych rozdziałów książki. Przedstawiono w nim charakterystykę 36 pierwiastków występujących w wodach, w ośmiu grupach. Każdy z tych pierwiastków zaprezentowano według schematu: zwięzła charakterystyka ogólna, występowanie (wraz ze stężeniami), działanie oraz metody oznaczania. Stanowi to cenny przegląd wielu zanieczyszczeń pojawiających się w wodach powierzchniowych, często utrudniających ich wykorzystanie do celów gospodarczych, w tym głównie do celów wodociągowych. Szczególnie dużo miejsca poświęcono pierwiastkom biogennym – azotowi i fosforowi – oraz tlenowi.

W rozdziale *Azbest i cyjanki w wodach* omówiono dwa rodzaje substancji niewątpliwie szkodliwych dla zdrowia, szczególnie przy ich wyższych stężeniach w wodach.

Rozdział *Substancje organiczne w wodach* stanowi drugi podstawowy rozdział omawianej książki. Omówiono w nim występowanie coraz liczniejszej grupy substancji organicznych w wodach oraz ich źródła, tj. ścieki komunalne i przemysłowe, opady atmosferyczne, spływy powierzchniowe, a także substancje naturalne (np. humusy), związki organiczne będące produktem przemian zachodzących podczas uzdatniania wody i oczyszczania ścieków oraz związki organiczne powstające w zbiornikach wodnych. Kolejne podrozdziały poświęcono przemianom związków organicznych w wodach, wskaźnikom zanieczyszczeń organicznych, występowaniu i działaniu substancji organicznych oraz metodom ich oznaczania. Ponadto podano charakterystykę chemiczną, występowanie, działanie i metody oznaczania 18 podstawowych grup substancji organicznych mogących występować w wodach powierzchniowych.

W rozdziale *Wpływ procesów biologicznych i fizyczno-chemicznych na jakość wód* omówiono kolejno procesy biochemiczne zużywające tlen, samooczyszczanie wód powierzchniowych, eutrofizację oraz wpływ retencji wód na ich jakość.

Rozdział *Przedstawienie wyników badań jakości wód* oparto na klasyfikacji jakości wód zawartej w obowiązujących przepisach. Ponadto podano w nim sposób oceny jakości wód w oparciu o stężenia charakterystyczne, miarodajne i gwarantowane. Jako uzupełnienie omówiono graficzną metodę przedstawienia zmian stężeń zanieczyszczeń w wodzie rzeki, a zwłaszcza najbardziej rozpowszechnione profile hydrochemiczne oraz Indeks Jakości Wody (IJW), służący do sumarycznej oceny jakości wody przy pomocy jednej wartości liczbowej, a także biologicznych metod oceny jakości wód.

Dobrze przygotowany skorowidz rzeczowy bardzo ułatwia uzyskanie konkretnych informacji na określony temat dotyczący chemii wód powierzchniowych. Przedstawiony materiał jest bogato ilustrowany wieloma wykresami i tabelami. Na końcu każdego rozdziału zamieszczono wykaz pozycji literaturowych, krajowych i zagranicznych, dotyczących omawianych zagadnień. Książka prezentuje bardzo wysoki poziom merytoryczny, została też opracowana bardzo starannie pod względem edytorskim. Zawiera ona teoretyczne podstawy chemii wód powierzchniowych, a także wiele informacji technicznych, niezbędnych do prawidłowej i kompleksowej oceny jakości nadal bardzo zanieczyszczonych wód powierzchniowych. Zgromadzono w niej bogatą wiedzę dotyczącą jakości wód powierzchniowych w kraju i za granicą, udokumentowaną wynikami licznych badań przeprowadzonych w okresie ostatnich kilkudziesięciu lat.

Książkę można polecić jako podręcznik akademicki niezbędny dla studentów na kierunkach inżynierii i ochrony środowiska. Będzie ona również z pewnością przydatna dla pracowników służb eksploatacyjnych i administracji wodnej, zajmujących się ochroną wód, a także dla pracowników naukowych prowadzących badania w tym zakresie. Mając na uwadze bardzo skromną ilościowo i tematycznie literaturę naukową i techniczną z zakresu inżynierii środowiska wydawaną w ostatnich latach – pojawienie się na rynku księgarskim tego podręcznika należy powitać z wielkim uznaniem.